

LISTA PRIHVATLJIVIH TROŠKOVA ZA IPARD III MJERE

Zajednička lista prihvatljivih troškova (LPE za mjere¹ implementirane u okviru IPARD III izrađena je u skladu sa Članom 35 Sektorskog sporazuma.

Ona je direktno je povezana sa poglavljem 8.3 IPARD III programa.

U slučaju konflikta između liste prihvatljivih troškova (LPE) i IPARD III programa, odredbe IPARD III programa imaju veću pravnu snagu.

Na osnovu liste prihvatljivih troškova (LPE), zemlje mogu odlučiti o nivou detalja liste prihvatljivih troškova (LPE) za implementaciju odgovarajućih mjera, koje će biti podijeljene sa Komisijom u skladu sa članom 35(2) Sektorskog sporazuma.

Troškovi, koji se mogu povezati sa **ciljevima** ovih mjera smatraju se prihvatljivim.

Mjera 1 - "Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** će se smatrati prihvatljivim:

- Povećanje efikasnosti, konkurentnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje u poljoprivredno prehrabrenom sektoru, npr., postepenim usklađivanjem sa standardima Unije, poboljšanjem (unaprijeđenjem), položaja poljoprivrednika u lancu proizvodnje hrane i podrškom mladim poljoprivrednicima.

- Obezbediti bolji odgovor poljoprivredno - prehrambenog sektora javnim zahtjevima za potražnjom visokokvalitetne, bezbedne, nutritivne i održive proizvodnje hrane kao i povećanje stepena dobrobiti životinja.

- Doprinos prilagođavanju i ublažavanju klimatskih promjena kao i održivoj energiji i podsticanje održivog upravljanja prirodnim resursima, kao što su voda, zemljište i vazduh.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih objekata (uključujući novu opremu, i postrojenja za snabdjevanje električnom energijom i vodom/objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane u IPARD III programu, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno ekološkim ciljevima (uključujući neproizvodne investicije) i cirkularnu ekonomiju.

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih objekata u poljoprivrednoj proizvodnji (kancelarije, prostor za odmor radnika, prostorija za presvlačenje i sanitarne prostorije, skladište za sredstva za čišćenje, pranje/dezinfekciju i sredstava za zaštitu bilja).

- Investicije u pripremu i poboljšanje zemljišta za postojeće i nove zasade, uključujući i sadni materijal višegodišnjih biljaka i pristupne puteve na gazdinstvu.

- Nove mašine i oprema, za sve sektore prepoznate IPARD III programom, uključujući računarski hardver i softver, koji doprinose ciljevima ove mjere.

- Nove mašine i oprema neophodne za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.

- Specijalizovana vozila za prevoz primarnih poljoprivrednih proizvoda ili živih životinja u skladu sa zahtjevima dobrobiti životinja, isključujući kamione, i uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.

- Honorari za arhitekta, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti - mogu biti prihvatljivi do 10% troškova investicije.

Napomena: Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, sadni materijal jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja neće biti prihvatljiva za podršku.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marže zakupaca, troškovi refinansiranja kamate, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi za podršku.

Mjera 3 - "Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva"

Troškovi povezani sa sledećim **aktivnostima** smatraće se prihvatljivim:

- Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora.
- Poboljšane efikasnosti i održivosti proizvodnje na gazdinstvu.
- Obezbediti bolji odgovor prehrambenog sektora javnim zahtjevima za zdravom hranom, uključujući bezbjednu, nutritivnu i održivu hranu (održivu proizvodnju hranu), ulaganjem u fizičku infrastrukturu, u skladu sa relevantnim standardima EU.
- Rješavanje izazova klimatskih promjena, promovisanjem obnovljivih izvora energije i cirkularne ekonomije.
- Ojačati poziciju poljoprivrednika u lancu ishrane, ohrabrujući ih da sarađuju u kratkim lancima snabdjevanja i proizvode proizvode veće dodane vrijednosti.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija objekata/prerađivačkih pogona (sirovih) poljoprivrednih proizvoda (uključujući novu opremu, postrojenja za snabdjevanje električnom energijom i vodom/objekti vodovodnog sistema) za sve sektore indentifikovane IPARD III programom, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno za ekološke ciljeve i cirkularnu ekonomiju.

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija administrativnih prostorija u prerađivačkim pogonima (kancelarije, prostor za odmor radnika, prostorije za presvlačenje i sanitarnih prostorija, skladište za sredstva za čišćenje, pranje, dezinfekciju i sredstava za zaštitu bilja).

- Nove mašine i oprema, za sve sektore identifikovane IPARD III programom, uključujući računarski hardver i softver, koji doprinose ciljevima ove mjere.

- Nove mašine i oprema neophodne za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.

- Specijalizovana vozila za prevoz sirovih i gotovih proizvoda, sa ili bez rashladnog sistema, isključujući kamione, a uključujući specijalizovane prikolice ili nadograđeni sistem za vozila sa odgovarajućom opremom.

- Honorari za arhitekte, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti – mogu da budu prihvatljivi do 10% troškova investicije.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marže zakupaca, troškovi refinansiranja kamata, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi troškovi.

Mjera 7 "Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja"

- Troškovi povezani sa sledećim aktivnostima smatraće se prihvatljivim:

- Podizanje nivoa privredne aktivnosti u ruralnim područjima razvojem dodatnih poslovnih aktivnosti.

- Podsticanje zapošljavanja otvaranjem novih radnih mjesta i održavanjem postojećih radnih mjesta kako bi se zaustavila ruralna depopulacija.

- Unapređenje položaja poljoprivrednika u lancu vrijednosti.

- Pružanje pomoći mladim poljoprivrednicima koji žele da diverzifikuju nove ekonomske aktivnosti, pored njihove poljoprivredne proizvodnje.

- Prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promjena kroz podršku investicijama u obnovljive izvore energije.

Sledeće **kategorije troškova** treba smatrati prihvatljivim:

- Izgradnja i/ili rekonstrukcija, dogradnja i modernizacija poljoprivrednih zgrada/objekata (uključujući novu opremu, postrojenja za snabdjevanje električnom energijom i vodom /objekti vodovodnog sistema) za sve sektore identifikovane IPARD III programom, koji doprinose ciljevima ove mjere, a posebno za ekološke ciljeve i cirkularnu ekonomiju.

- Investicije u pripremu i poboljšanje zemljišta za nove zasade, uključujući sadni materijal višegodišnjeg bilja.

- Honorari za arhitekta, inženjere i druge konsultantske usluge, troškove za uspostavljanje kolektivnih/zajedničkih projekata, studije izvodljivosti - mogu da budu prihvatljivi do 10% troškova investicije.

- Nove mašine i oprema potrebna za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- Nove mašine i oprema neophodne za ispunjavanje EU standarda relevantnih za projekat.

- Novi materijali, mašine i oprema za diverzifikaciju postojeće poljoprivredne proizvodnje, npr. proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja, ukrasnog bilja, pečurki/gljiva, puževa, crva, nojeva, pčelarstva, akvakulture itd.

- Novi materijali, mašine i oprema potrebni za druge privredne aktivnosti koje nisu direktno povezane sa poljoprivrednom aktivnošću, npr. prerada na gazdinstvu (isključivo svoje primarne proizvodnje), marketing sopstvene proizvodnje u objektima na kućnom pragu i u urbanim sredinama, agro-turizmu i povezanim rekreativnim aktivnostima (jahanje konja, ribolov, lov), obrazovna poljoprivredna gazdinstva, aktivnosti vezane za brigu o djeci.

- Nove mašine i oprema za jačanje kolektivnih/zajedničkih projekata, npr. o zajedničkom korišćenju objekata, mašina, opreme za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda, ili uspostavljanje i razvoj kratkih lanaca snabdjevanja i lokalnih tržišta.

- Nove mašine i oprema za pružanje usluga, npr. mašinski prsteni, popravka poljoprivrednih mašina.

- Nova oprema za pružanje bilo koje vrste opštih usluga ruralnom stanovništvu, npr. vrtići, IT centara, kuća za stare, transportnih usluga, kao i osnivanju seoskih centara u zajednici.

- Nove mašine i oprema za lokalne zanate i preradu malih kapaciteta i marketing lokalnih poljoprivrednih ili šumarskih proizvoda, uključujući tradicionalne lokalne prehrambene ili neprehramberne specijalitete.

Napomena: Kupovina prava na poljoprivrednu proizvodnju, životinje, sadnica jednogodišnjih biljaka i njihova sadnja neće biti prihvatljiva za podršku.

Napomena: Troškovi povezani sa ugovorom o lizingu, kao što su marža zakupca troškovi refinansiranja kamata, indirektni troškovi i troškovi osiguranja, neće biti prihvatljivi troškovi.

1 LPE uključuje samo mjere koje se sprovode kroz IPARD II i biće podnijeta na roll-over akreditaciju.

2 Mali projekti smatraju se oni kod kojih IPARD grant iznosi do 5.000 €. Budžet može da nadmaši 5.000 € ako drugi partneri ili donatori doprinesu malom projektu.

KRITERIJUMI ZA BODOVANJE I RANGIRANJE PRIHVATLJIVIH ZAHTJEVA

MJERA 1

Kriterijumi rangiranja za Mjeru (1)

Kriterijumi		Bodovi
1.	Investicije u upravljanje stajnjakom i prečišćavanje otpadnih voda	10
2.	Član poljoprivredna gazdinstva u planinskim područjima	10
3.	Investicije mladih poljoprivrednika ¹	10
4.	Investicije sertifikovanog proizvođača organskih proizvoda	5
5.	Investicije kojima apliciraju žene	10
6.	Investicije u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora	5
7.	Korisnik je kooperativa, član kooperative ili organizacije proizvođača	10
8.	Investicije poljoprivrednih gazdinstava koje su ispunile specifične kriterijume u skladu sa 8.3.1.7.1 Postojeća poljoprivredna gazdinstva	5
9.	Ulaganja u objekte za smeštaj životinja i skladištenje i očuvanje poljoprivrednih proizvoda	5
10.	Uredno predana dokumentacija bez potrebe dopune	5
11.	Podnosilac po prvi put aplicira za IPARD	5
12.	Korisnik je nosilac poljoprivrednog osiguranja ²	5
13.	Udio u razvijenosti lokalne samouprave ³	Max do 15
	... ispod 50%	15
	... od 50% do 75%	10
	... od 75% do 100%	5
UKUPNO		100

¹ Korisnik (izvršni direktor) je mlađi od 40 godina u vrijeme podnošenja zahtjeva za podršku, posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije

² Poljoprivredni osiguranik - poljoprivredni proizvođač čija je osnovna djelatnost poljoprivreda i koji uplaćuje doprinos za penzijsko i zdravstveno osiguranje kroz proizvodnju u oblasti poljoprivrede), što znači da mu je primarni/jedini izvor prihoda poljoprivreda.

³ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

MJERA 3*Kriterijumi rangiranja za Mjeru (3)*

Kriterijumi		Bodovi
1.	Investicije u dostizanje standarda EU cijelog pravnog lica/kooperative/organizacije proizvođača	10
2.	Korisnik dostavlja aplikaciju za IPARD podršku po prvi put	10
3.	Investicije u planinskim područjima	10
4.	Zvršni direktor, do 40 godina starosti ³	5
5.	Zvršni direktor je žena	5
6.	Investicije u upravljanje otpadom / prečišćavanje otpadnih voda / ponovno iskorišćavanje otpada.	5
7.	Investicija se realizuje u opštinama sjevernog regiona	5
8.	Kolektivne investicije	10
9.	Investicije u štednju energije / opremu za obnovljive izvore energije u pravnom licu	10
10.	Uredno predana dokumentacija bez potrebe dopune i pojašnjenja	15
11.	Stupanj razvijenosti lokalne samouprave ⁴	Max do 15
11.1	ispod 50%	15
11.2	od 50% do 75%	10
11.3	od 75% do 100%	5
UKUPNO		100

³ U trenutku podnošenja aplikacije za podršku.

⁴ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

MJERA 7

Da bi zahtjev bio prihvatljiv za razmatranje od strane IPARD Agencije / Direktorata za plaćanja, nakon inicijalne administrativne provjere mora imati minimalno 55 bodova.

Zahtjevi za podršku korisnika koje ne budu u skladu sa gore navedenim neće biti predmet kontrole, već će automatski biti odbijeni kao ne prihvatljivi za podršku.

Kriterijumi rangiranja za podmjeru 7.1 - Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

Kriterijumi rangiranja	Bodovi
Dostavljanje potrebnih dokumenata u vrijeme prvog podnošenja zahtjeva: Popunjen Obrazac 1 – Zahtev za dodjelu podrške; Završen biznis plan ⁴ ; Glavni projekat i/ili tehnička dokumentacija za izgradnju/rekonstrukciju; Predračuni za planirane troškove; U slučaju izgradnje/rekonstrukcije objekata korisnik mora dostaviti urbanističko-tehničke uslove za planiranu investiciju i revidovani Glavni projekat	55
Podnosilac zahtjeva ima obrazovanje iz oblasti turizma - ugostiteljstva	5
Podnosilac zahtjeva je nosilac poljoprivrednog osiguranja ⁵	5
Korisnik (izvršni direktor) je žena	5
Korisnik ima ispod 40 godina života ⁶	5
Projekat obuhvata otvaranje novih radnih mjesta na osnovu biznis plana	5
Investicije u obnovljive izvore energije	5
Investiranje u tretman otpada i prečišćavanje otpadnih voda	5
Podnosilac zahtjeva ima gazdinstvo sa više od 5 UG i/ili 1 ha obradivog zemljišta (godišnja ili višegodišnja kultura) ⁷	5
Nivo razvoja lokalne samouprave ⁸	Do 5
Ispod 50%	5
Od 50% do 75%	3
Od 75% do 100%	1
UKUPNO	Do 100

⁴ Biznis plan za podmjeru 7.1, treba da sadrži detalje o prihodima na nivou cijena (renta) i jedinica (noćenja). Oni će biti procijenjeni tokom naknadnog perioda.

⁵ Poljoprivredni osiguranik - poljoprivredni proizvođač čija je osnovna djelatnost poljoprivreda i koji uplaćuje doprinose za penzijsko i zdravstveno osiguranje kroz proizvodnju u oblasti poljoprivrede), što znači da im je primarni/jedini izvor prihoda poljoprivreda

⁶ Korisnik (izvršni direktor) ima manje od 40 godina života u trenutku podnošenja zahtjeva za podršku i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije.

⁷ Ovi kriterijumi će biti administrativno kontrolisani

⁸ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

Kriterijumi rangiranja za podmjeru 7.2– Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu

Kriterijumi rangiranja	Bodovi
Stručne kvalifikacije	Do 10
Podnositelj zahtjeva ima visoko obrazovanje iz oblasti poljoprivrede i/ili veterine	10
Podnositelj zahtjeva ima srednjoškolsko obrazovanje iz oblasti poljoprivrede i/ili veterine	5
Veličina gazdinstva	Do 20
Korisnik ima više od 5 UG	10
Korisnik ima više od 2 hektara (bez pašnjaka i livada)	10
Korisnik posjeduje sertifikat za organsku proizvodnju	10
Za korisnike u planinskim područjima (nadmorska visina iznad 600 metara)	5
Korisnik (izvršni direktor) je žena	10
Korisnik ima ispod 40 godina života ⁸	10
Podnositelj zahtjeva je nosilac poljoprivrednog osiguranja	5
Investicije u obnovljive izvore energije	5
Investiranje u tretman otpada i prečišćavanje otpadnih voda	10
Podnijeta je sva potrebna dokumentacija	10
Nivo razvoja lokalne samouprave ⁹	Do 5
Ispod 50%	5
Od 50% do 75%	3
Od 75% do 100%	1
JKUPNO	Do 100

⁸ Korisnik (izvršni direktor) ima manje od 40 godina života u trenutku podnošenja zahtjeva za podršku i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije.

⁹ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

Kriterijumi rangiranja za podmjeru 7.3 – Podrška investicijama za unapređenje zanatstva

Kriterijumi rangiranja	Bodovi
Podnosilac zahtjeva ima srednjoškolsko obrazovanje iz oblasti zanata	20
Korisnik je žena	15
Korisnik ima ispod 40 godina života ⁹	15
Investicije u obnovljive izvore energije	10
Investiranje u tretiranje otpada i prečišćavanje otpadnih voda	10
Korisnik je upisan u Registar poljoprivrednih gazdinstava	15
Podnijeta je sva potrebna dokumentacija	10
Nivo razvoja lokalne samouprave ¹⁰	Do 5
ispod 50%	5
Od 50% do 75%	3
Od 75% do 100%	1
UKUPNO	Do 100

⁹ Korisnik ima manje od 40 godina života u trenutku podnošenja zahtjeva za podršku i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije

¹⁰ Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Službeni list CG“, br. 151/22 i 103/23)

DRŽAVE PORIJEKLA DOBAVLJAČA

DRŽAVE PORIJEKLA DOBAVLJAČA

Dobavljači roba i usluga koje se koriste za realizaciju investicije moraju biti porijeklom iz sledećih država:

1. EU Member States / Države članice EU:

Austria/Austrija
 Belgium/Belgija
 Bulgaria/Bugarska
 Cyprus/Kipar
 Croatia/Hrvatska
 Czech Republic/Republika Češka
 Denmark/Danska
 Estonia/Estonija
 Finland/Finska
 France/Francuska
 Germany/Njemačka
 Greece/Grčka
 Hungary/Madžarska
 Ireland/Irska
 Italy/Italija
 Latvia/Letonija
 Lithuania/Litvanija
 Luxembourg/Luksemburg
 Malta/Malta
 Netherlands/Holandija
 Poland/Poljska
 Portugal/Portugal
 Romania/Rumunija
 Slovakia/Slovačka
 Slovenia/Slovenija
 Spain/Španija
 Sweden/Švedska

2. European Economic Area/Evropsko Ekonomsko Područje: Iceland/Island,

Liechtenstein/Lihtenštajn, Norway/, Norveška

3. IPA Beneficiaries States:/Zemlje korisnice IPA-e

Albania/Albanija
 Bosnia-Herzegovina/Bosna i Hercegovina
 North Macedonia/Sjeverna Makedonija
 Turkey/Turska
 Montenegro/Crna Gora
 Serbia/Srbija

Kosovo under the UNSCR n° 1244/1999 / Kosovo, UNSCR br. 1244/1999 / Kosovo prema Rezoluciji SB UN br. 1244/1999 / Kosovo, UNSCR br. 1244/1999.

4. Countries that are beneficiaries of the European Neighbourhood and Partnership/Instrument/Zemlje korisnice Instrumenta evropskog susjedstva i partnerstva:

Algeria/Alžir
 Armenia/Jermenija
 Azerbaijan/Azerbejdžan
 Belarus/Bjelorusija
 Egypt/Egipat
 Georgia/Gruzija
 Israel/Izrael
 Jordan/Jordan
 Lebanon/Liban
 Libya/Libija
 The Republic of Moldova/Moldavija
 Morocco/Maroko
 Occupied Palestinian Territory/Okupirana Palestinska teritorija
 Syria/Sirija
 Tunisia/Tunis
 Ukraine/Ukrajina